

Initiatiefwetsvoorstel democratisering waterschappen

MKB INFRA is van mening dat het systeem van geborgde zetels voor het bedrijfsleven, de landbouw en de natuur in de besturen van de waterschappen behouden moet blijven. Schrappen van de geborgde zetels, wat de kern is van het initiatiefwetsvoorstel, zal ertoe leiden dat het waterschap kennis, legitimiteit en draagvlak verliest. Bovendien is volstrekt onduidelijk welk probleem hiermee wordt opgelost: het geschetste beeld dat waterschappen in hun huidige samenstelling mét geborgde zetels onvoldoende democratisch zouden zijn ingericht, herkennen wij niet. Het voorstel om tot afschaffing van geborgde zetels te komen en het laten vervallen van de wettelijke eis van één gegarandeerde plaats in het dagelijks bestuur is naar onze mening onjuist onderbouwd, ondergraaft het functionele karakter van het waterschap en doet geen recht aan de grote belangen en de meerwaarde, zowel inhoudelijk als financieel, van het bedrijfsleven bij het waterschap. Wij vinden daarom dat het stelsel van geborgde zetels geen aanpassing behoeft en adviseren u om de huidige vorm voort te zetten. Onze argumentatie daarvoor overlapt deels met die van onze koepelorganisatie VNO/NCW, maar is op onderdelen meer specifiek.

Het in het initiatiefwetsvoorstel geschetste beeld dat de systematiek van de geborgde zetels in het waterschapsbestuur ondemocratisch zou zijn, herkennen wij niet. Dit gaat voorbij aan het soort organisatie dat het waterschap is. Waterschappen zijn functioneel democratische organen, met een specifieke taak: zorgen voor goed waterbeheer en waterzuivering. Waterschappen zijn dus anders ingericht dan algemeen democratische organen, want zij hebben een beperkt aandachtsveld, waardoor juist specifieke kennis een toegevoegde waarde heeft in het besluitvormingsproces. Dat in tegenstelling tot gemeenten, provincies en het Rijk, waar specifieke competentie slechts beperkt tot zijn recht komt of nodig is. Waterschappen zijn desondanks wel degelijk democratisch van opzet. In het bestuur van de waterschappen zijn alle belangencategorieën vertegenwoordigd: agrariërs, bedrijfsleven, beheerders van natuurterreinen en burgers (ingezetenen). Gemiddeld driekwart van de zetels in de waterschapsbesturen wordt bekleed door ingezetenen en slechts een kwart valt toe aan de geborgde zetels. Ingezetenen belichamen dus een gegarandeerde ruime meerderheid in de waterschapsbesturen en in die zin is de meerderheid van ingezetenen in het waterschapsbestuur evenzogoed geborgd. Bovendien wordt er bij de selectie van vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven geborgd dat zij geen directe commerciële belangen hebben bij de vervulling van de functie en is deze selectie in zichzelf feitelijk ook een democratisch proces, waarin men zich kandidaat stelt en vervolgens door vertegenwoordigers van het bedrijfsleven wordt benoemd, hetgeen gelijkenis vertoont met de getrapte benoeming van de Leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Het schrappen van geborgde zetels gaat voorbij aan de meerwaarde die het bedrijfsleven via de geborgde zetels in het waterschapsbestuur levert en kan ertoe leiden dat waterschapsbesturen directe inbreng van bedrijfsspecifieke kennis omtrent het waterbeheer en waterzuivering moeten missen. Ook als het aankomt op innovatie levert het bedrijfsleven specifieke inbreng. Geborgde zetels garanderen dat die technische en organisatorische kennis snel en efficiënt wordt ontsloten en ingebracht in het waterschapsbestuur. Tevens zijn zij essentieel bij het tot stand brengen van de samenwerking tussen waterschappen en bedrijfsleven om gezamenlijk tot oplossingen te komen.

Het initiatiefwetsvoorstel betoogt dat het klimaatvraagstuk het schrappen van de geborgde zetels noodzakelijk maakt. Zelden leest men grotere onzin ter onderbouwing van een wetsvoorstel. Innovaties op het gebied van energietransitie, verduurzaming en klimaatadaptatie komen niet vanuit burgers, maar vanuit het bedrijfsleven. Door het schrappen van de geborgde zetels kan die

innovatieve kracht niet meer direct worden ingebracht, maar moet die worden uitgevraagd. De praktijk leert dat welwillende volksvertegenwoordigers zich daarbij vaak veel te enthousiast opstellen, waardoor onhaalbare of onbetaalbare verwachtingen worden gewekt en zowel voor ambtenarij als bedrijfsleven onwerkbaar situaties ontstaan. Het is niet voor niets dat de verplichte MKB-toets op landelijke wetgeving is ingesteld. Via geborgde zetels is een MKB-toets bij waterschappen niet nodig, omdat het bedrijfsleven al in de voorbereidingsfase van de besluitvorming kan aangeven of een voorstel haalbaar en werkbaar is en of er wellicht al (andere) processen of innovaties bestaan die inzetbaar zijn voor het beoogde doel.

De steeds veranderende context waarbinnen de waterschappen moeten opereren, is een gegeven waar waterschappen al 750 jaar mee te maken hebben. Volstrekt onduidelijk blijft waarom dit nu na 750 jaar moet leiden tot afschaffing van het principe van stakeholder democratie dat de waterschappen kenmerkt. Door de eeuwen heen is dit principe immers bij uitstek geschikt gebleken om nieuwe uitdagingen doelmatig en efficiënt aan te gaan. De 'stakeholderparticipatie' van de waterschappen werd in 2014 door de OESO als sterk punt benadrukt. Ook de Advies Commissie Water (opgegaan in de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur) heeft in 2015 aangegeven dat het kwaliteitsniveau van de geborgde zetels hoog is, omdat zij primair worden verkozen op hun kwaliteiten om een bijdrage te kunnen leveren aan een goed bestuur (effectief, efficiënt, integer, innovatief en transparant). Er is geen enkele indicatie waarom de waterschappen in hun huidige opzet het klimaatvraagstuk niet aan zouden kunnen.

Een verdere politisering van de waterschappen door middel van het schrappen van de geborgde zetels is in onze ogen niet wenselijk. Waterschappen dienen als functioneel democratisch orgaan juist beschermd te worden tegen polarisatie en politiek-strategische belangen. Op basis van bovengenoemde redenen pleiten wij voor het behoud van de geborgde zetels in de waterschapsbesturen en kunnen wij ons niet vinden in het initiatiefwetsvoorstel. Wij zijn graag bereid tot een nadere toelichting.

Philip van Nieuwenhuizen
Voorzitter

Correspondentieadres

Postbus 1085
3900 BB VEENENDAAL

Bezoekadres

Nieuweweg 226
3905 LT VEENENDAAL

☎ 0318 – 544905

✉ secretariaat@mkb-infra.nl

🌐 www.mkb-infra.nl